

trin, at Staten kun maa købe og aldrig sælge. Det er meget muligt, at det er det ærede Medlems Mening, at Udviklingen skal gaa i den Retning, at Staten efterhaanden skal købe Jord op, saa at Jorden gaar over i Statens Eje. Men hvis det er Meningen, saa er det, man her har begyndt med, alt for smaat, selv af en Begyndelse at være; ad den Vej naar man ikke Maalet. Jeg tror derfor heller ikke, at det af den Grund er nødvendigt at fremsætte en saadan Opfattelse, at Staten kun maa købe, men aldrig nogen Sinde maa sælge.

Det ærede Medlem ankede over, at der ikke i Bemærkningerne til Lovforslaget eller i selve dette var givet Oplysning om, hvad det var for Ejendomme, man vilde købe, naar man fandt Anledning til at sælge af de Ejendomme, der bliver Staten overdraget ved Lens og Stamhusers Frigørelse. Dertil skal jeg sige, at det vilde jo være ganske umuligt i Lovforslaget og ogsaa for mig her paa dette Tidspunkt at udtale noget om, hvilke Ejendomme det er, der skal købes. Det beror ganske paa Forholdene i hvert enkelt Tilfælde. Men naar det ærede Medlem udtalte en Frygt for, at det skulde blive Bøndergaardene, det nu vilde gaa ud over, er denne Frygt ganske ubegrundet. Det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen spurgte mig, om ikke den midlertidige Lov, vi har i saa Henseende, vilde værne Bøndergaardene, og derom maa jeg sige, at baade den Lovgivning, vi havde forud, og den midlertidige Lovgivning, vi nu har, er jo et absolut Værn mod, at noget saadant finder Sted. Og at det skulde være saa forfærdeligt, at man sælger en stor Ejendom her paa Øerne og køber en anden stor Ejendom i Jylland, hvor der er mere Trang dertil, det er jeg ikke i Stand til at forstaa. Det forekommer mig, at dette Lovforslag, der altsaa betegner et Tillæg til Loven af 4. Oktober 1919, ikke blot er et praktisk Forslag, dikteret af Hensigtsmæssighedshensyn, men at det endog er fuldkommen uundværligt. For det er min Overbevisning, at hvis man vil køre videre med de Love, vi har, uden at der gives denne Bevægelsesfrihed til de Myndigheder, der skal administrere Lovene, ja, saa vil jeg ikke sige, at man kører fast, men saa vil man komme ud i Forhold, der er ganske urimelige, og saa vil man vække en berettiget Forargelse hos alle Mennesker, der har Begreb om praktisk økonomiske Spørgsmaal. Det er f. Eks. ganske meningsløst, at en Ejendom, fordi Staten har faaet den til Udstykning, skal udstykkes til Bunds og de Værdier, der ligger i Bygningerne, fuldstændig skal ødelægges — det tjener

intet fornuftigt Formaal — i Stedet for at tage to Ejendomme af samme Størrelse, skære af dem det, der kan bruges, og saa opretholde to Landbrug, ganske vist to Landbrug, der er blevet mindre, men hvor Jorden maaske endnu staar i et meget godt Forhold til de Bygninger, der findes.

Dette er et Hovedformaal med Lovforslaget, men ved Siden er der et andet Hovedformaal, dette, at man bliver i Stand til at flytte de Arealer, der stilles til Raadighed, fra en Egn til en anden. Ærede Medlemmer behøver dog heller ikke at være saa mistroiske at mene, at man nu straks skulde bruge en saadan Lov til at anrette den Slags Ulykker som at udstykke Bøndergaarde eller at tage daarlig Jord i Stedet for god. Hvorfor kan vi ikke tiltro hinanden saamegen god Villie, at vi bruger en saadan Lov paa den Maade, det har været Hensigten?

Men overfor det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen, som syntes kun at ville anerkende disse to Formaal — som jeg ogsaa anser for Hovedformaalene —, vil jeg dog sige, at jeg for mit Vedkommende ogsaa sætter Pris paa, at der bliver aabnet Adgang til, hvor man vilde bunke en hel Mængde nye Brugere sammen, at fordele dem lidt, dels af Hensyn til Kommunerne — for det kan nu ikke være helt rigtigt, at Staten slaar ned paa den enkelte Kommune og lader en Nabokommune være fuldstændig fri; der er der et Hensyn, som man ikke kan afvise med blot en Bemærkning om, at Kommunerne skal have Lov til at skubbe Husmændene fra sig —, dels ogsaa, og allermest, af Hensyn til Nybyggerne selv. Jeg tror ikke, det er helt sundt — lige saa lidt som jeg i rent landskabelig Henseende anser det for en Vinding —, at vi faar nogle enkelte Kolonier, hvor det er ene Nybyggere af denne bestemte Type, der præger Landskabet og Samkvemet mellem Beboerne paa den paagældende Egn. Et rent praktisk Forhold vil jeg her have Lov til at nævne. Det er dette, at hvis der kommer en saadan Sammenhobning af et stort Antal Nybyggere paa et snævert begrænset Omraade, vil det i høj Grad udelukke de paagældende Nybyggere i den vanskelige Tid, det kan være for dem i Begyndelsen — hvad vi desværre har saa stærke Eksempler paa liggende for os —, fra Adgangen til at skaffe sig en Indtægt ved at paatage sig et Arbejde, der ligger udenfor deres Brug. Det er et Forhold, man ikke maa overse, selv om det ikke er min Mening med disse Bemærkninger at ville antyde, at disse Brug vedvarende skulde være af den Beskaffenhed.